

стара църквица. Обновителъ на Бигоръ станалъ йеромонахъ Иларионъ въ 1743 г. Следъ него игуменствували: архимандритъ Трифилия, който държалъ шесть години; Митрофанъ, който дошълъ въ 1796 г., въ 1800 г. уголѣмилъ църквата и държалъ единадесетъ години; архимандритъ Арсений, неговъ ученикъ, поелъ управлението въ 1807 г., разширилъ монастирскитѣ сгради въ 1812 г., довършилъ въ 1825 год. голѣмата трапезария и написалъ поменика монастирски. Бележкитѣ спиратъ по-нататъкъ и почватъ отъ 1870 год. Между новитѣ ктитори на манастира се поменава нѣкой си *Ἰωάννης μονάχης*, може би бждещиятъ български книжовникъ Хаджи Якимъ Кърчовски. Много е интересна и монастирската „кондика“, отъ която, за съжаление, сж откъснати два листа отъ началото. Тя ще да е била отново преписана презъ XVIII в. Въ нея, между друго, се изреждатъ имената на дарителитѣ и на поклонницитѣ и селата, отъ които тѣ идѣли. Нѣкои отъ тия села сега сж изцѣло вече мохамедански.

Грамадниятъ иконостасъ е художествена дърворѣзба въ растителенъ и животински стилъ. Майсторитѣ сж изваяли и себе си. Тѣ сж сжщитѣ ония дебърчани, които работѣли въ 1824 г. иконостаса на Св. Спасъ въ Скопѣе. Между иконописцитѣ на иконостаса отъ 1831 г. се поменава зографъ Димитъръ Михайловъ отъ влашкото село Самарина (Гребенска околия): τὸν ἐκ Σαμαρίνης. Отъ отличния зографъ Данилъ монахъ е запазена между друго и една плащаница съ маслени бои, отъ 1834 г. Данилъ билъ синъ на Михаила Зографа. Между фрескитѣ въ притвора на църквата отъ 1871 год. личатъ тия на: св. Климентъ Охридски, св. Наумъ, св. Иванъ Владимиръ, св. Кирилъ и Методий, св. царъ Борисъ, царъ Иванъ Шишманъ Български и др.

Ето нѣколко извадки отъ поменика: † *Ἁγίου μεγάλου ποιμενικοῦ* преведе сѧ *Ἰωάννης* старо на ново во *δεбѣорскій манастиръ* *сѣѣомъ Ἰωάννης* в *лѣта 1833* во *врема игѣмена Ἀρσενία* архимандрита. Писалъ смиренный *Данїилъ монахъ*, зографъ, синъ *Μιχαήλ* *Ἰωάννου* *Ἁμαρίνη*.

За обновителя на манастира, йеромонахъ Илариона, се казва, че той въ 1743 г. събралъ и кѣпилъ малѣ ниви и наградилъ виноградъ и наградилъ малѣ келии.